

Za historií knoflíkářského řemesla do Bärnau

NA KOLE ZA POZNÁNÍM

Start a cíl: Tachov
Délka: 57 km
Náročnost: těžká
Vhodné kolo: trekové, horské

Dnešní výlet nás zavede za hranice do Bavorska do centra knoflíkářského řemesla v okrese Tirschenreuth – do Bärnau. Na výlet vyrazíme z Tachova, kam se také vrátíme. Můžete sem dojet autem, ale také vlakem (pozor na výluky!), ale nejlepší je využít sezónní cyklobus Mže, který zajíždí přes Tachov a Lesnou až do Staré Knížecí Huti. Tím si totiž výlet nejen zkrátíme, ale hlavně si ušetříme stoupání, kterých je na této trase, protože jsme v Českém lese, přeci jen více.

Z Tachova budeme vyjíždět po cyklotrase 2138 směrem na Mýto. Pokud trefíte „vyhlídkové počasí“, odbočte v kopci k rozhledně Vysoká. Pohled z ní na Tachov i okolní vrcholy Českého lesa je opravdu pěkný. Po trase 2172 projedeme přes Písařovy Vesce do Lesné. Lesnou ale projíždíme kolem památných lip již po trase 2138 až k Farským bažinám. Tato přírodní rezervace o rozloze přes 60 hektarů zahrnuje asi 20 hektarů močálů s unikátní rašelinnou vegetací, o které se dovíte na infotabuli u cesty.

Na křižovatce u bývalé hájenky Rendezvous se napojíme na Stezku železné opony (EuroVelo trasa č. 13) a po ní dojedeme ke kapli na Ostrůvku. Ruiny loveckého záměčku postaveného uprostřed lesa knížetem Windischgrätzem byly donekdávna využívány jako rekreační středisko. Teď ale postupně chátrají. Zato dřevěná kaplička v blízkosti zámku vytváří genia loci tohoto místa, kde původně stávala sklárna.

K dalšímu zajímavému místu na trase musíme odbočit z cesty. Ruiny hrady Šelmberk najdeme asi 400 metrů od značené cyklotrasy obklopené 5 žulovými skalními výchozy. Z hradu ze 14. století toho tu moc nezbylo, zato půvabné skály kolem jistě potěší srdce přírodymilovného cykloturisty.

Náš další zastávkou je Zlatý potok. Místo, kde stávala

V ČESKÉM lese je mnoho kilometrů pěkných cest pro cyklisty.

Foto na stránce: Radka Žáková

Knoflíkářství v Bärnau

Asi málokdo ví, že německé Bärnau ležící jen necelé 2 kilometry od česko-bavorských hranic bylo centrem knoflíkářského průmyslu nejen v Německu, ale dokonce na světě. První zdejší výrobní podnik zde založil Johann Müller, rodák ze Znojemska, již v roce 1895. Knoflíky se zde vyráběly z perleti a jejich produkce přinášela obživu mnoha zdejším lidem. Někteří pracovali přímo v knoflíkářských závodech, jiní doma většinou 12 hodin denně. Někteří jen v zimě, jiní celoročně. Z perleti se nejdříve knoflík vyřezal, poté se do něj na zvláštním stroji s ručním či poloautomatickým ovládáním vyvrtaly dírky. Ve finále bylo nutné knoflíky přišít nití na kartu. Výdělek se vypočítával podle počtu zpracovaných veletuctů (144 ks) knoflíků. Počátkem 20. století, kdy byl zdejší knoflíkářský průmysl v první vlně rozmachu, si tak bylo možné vydělat 1 až 1,4 marek za den. Během obou světových válek i hospodářské krize zažil zdejší knoflíkářský průmysl recesi, vzpamatoval se až v 50. letech, mj. výrobou plastových knoflíků. Teprve levný dovoz z dálného východu v polovině 70. let minulého století se podepsal na postupně se snižujícím množství vyrobených knoflíků. Z 20 milionů kusů denně v roce 1975 jejich výroba v roce 2001 klesla jen na 3 miliony. Ještě nyní je v okrese Tirschenreuth několik výrobců a prodejců knoflíků. V Knoflíkářském muzeu v Bärnau se můžete seznámit s počátky jejich ruční výroby, prohlédnout si stroje, které se používaly na jejich vyřezávání z perleti a dírkování. Uvidíte tady i sbírku knoflíků od počátků zdejší výroby až do současnosti a jeden velký plastový s názvem muzea dostanete ke vstupence.

sklářská huť, přímo vybízí k piknikové zastávce. Milovníci kopců a pěkných vyhlídek odtud vyjíždějí k rozhledně na vrchol Havranu, který je odtud vzdálen jen 2 kilometry. My ale tentokrát budeme pokračovat po cyklotrase 2170 až k bývalé Pavlově huti. Jen půl kilometru za ní totiž můžeme přejet hranici a pokračovat po německé trase příjemným

sjezdem s vyhlídkou do Bärnau. Knoflíkářské muzeum (Knopfmuseum) nemůžeme minout. Velký dům na hlavní křižovatce, kde toto muzeum sídlí, láká k prohlídce. A není toliž daleka jen pro švadlenky. Stroje na vyřezávání knoflíků z perleťových lastur i jejich následné dírkování jsou totiž důmyslným výtvozem hodným i nyní obdivu.

Z Bärnau se vydáme po značené mezinárodní cyklotrase EuroVelo 13 do vísy Hermannsreuthu. Na mapce v kameni u hraničního přechodu pro pěší a cyklisty si můžete prohlédnout část obce, která byla na české straně – jmenovala se Hraničná. Tahle cesta k hranici sice není moc pěkná, zato staré hraniční kame-

ny na ní ano. Prohlédněte si je z obou stran! Jen asi půl kilometru za hranicemi se napojíme opět na trasu 2170, po které sjedeme kolem rybníka k Brance. Tam můžeme zastavit na oběd nebo pokračovat dál do Vesnického muzea v Halžích. Ale nečekejte malou chaloupku s vesnickým nářadím. Ve zdejším statku je soustředěna velká sbírka hospodářských strojů i nářadí od kolovratu přes pluh a povozy až po traktory. Prohlídka několika pater včetně venkovní expozice stojí opravdu za to!

Na trase tohoto výletu je hodně zajímavých míst, další jsou v Tachově, kde ho ukončíme. Budete-li mít čas, navštivte aspoň jízďárnu Světce na kraji Tachova nebo nedáv-

Užitečné informace:

Občerstvení na trase: Tachov, Bärnau, Branka
Cykloservisy na trase: Tachov
Pozor na telefony!

V tomto území jsou místa, která nejsou pokryta signálem mobilních sítí. Někdy je k dispozici pouze pokrytí německým operátorem. Je tedy dobré mít aktivovaný roaming a při vytáčení čísla či přijímání hovoru kontrolovat aktuální připojení do sítě.

Odkazy: www.deutsches-knopfmuseum.de/cz/muzeum-knofliku.html – stránky Knoflíkářského muzea v Bärnau v češtině
www.csadplzen.cz/cyklobus
<http://www.plzenskonakole.cz/cz/za-knofliky-havranem-a-kolovratem-1239.htm> – podobný tip na výlet na kole i s různými variantami délky
www.jizdarna-svetce.cz/
Trasa: <http://www.cykloserver.cz/f/fc48193129/>

VESNICKÉ MUZEUM Halže.

ZLATÝ POTOK – místo, kde bývala sklárna.

HRANIČNÍ přechod Hraničná.

no otevřený Tachovský zámeček. Kolo vám tam pohlídají přímo v průjezdu u pokladny. A pokud se vám toho zdálo pro dnešek moc, zajedte si do Tachova na víkend a trasu si

rozdělte na dvě části. Až se pak doma podíváte na knoflík z muzea v Bärnau, možná si vzpomenete, že je tu ještě pár míst, která jste nestihli navštívit.

Seriál cyklovýletů pro letošní rok končí.

Trasu připravila **Radka Žáková**, plzeňská cykloprůvodkyně a editorka portálu plzenskonakole.cz

Seriál cyklovýletů po Plzeňském a Karlovarském kraji vzniká ve spolupráci s regionálním informačním portálem pro cyklisty plzenskonakole.cz

plzenskonakole.cz

PODROBNÉ VEDENÍ linie trasy na mapě najdete na: <http://www.cykloserver.cz/f/fc48193129/>

SKÁLY u zříceniny Šelmberk.

KAPLE na Ostrůvku.